

Teksty alternatywne – poradnik Wydawnictwa UEW

© Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa–Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji dostępna jest online na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Aktualna wersja dokumentu: <https://journals.ue.wroc.pl/pn/libraryFiles/downloadPublic/27>

Zadaniem tekstu alternatywnego jest przekazanie znaczenia ilustracji w danym kontekście. Jego rolę można zobrazować, wyobrażając sobie sytuację, w której ilustracja jest w tekście nieobecna. Należy więc napisać tekst, który przekaże jej sens i najważniejsze elementy, bez wchodzenia w mniej ważne szczegóły (zależnie od kontekstu mniej ważne mogą być np. kolory). Nie ma konieczności powtarzania informacji, które są już zawarte w tekście. Język tekstu alternatywnego powinien być zawsze taki sam, jak język pracy.

Dodawanie tekstów alternatywnych

W programie Microsoft Word: naciśnij prawym przyciskiem myszy na obrazek lub wykres (przypadku wykresu konieczne może być kliknięcie na jego **ramkę**), wybierz opcję „Wyświetl tekst alternatywny”. Tekst należy wpisać w polu, które pojawi się po prawej stronie.

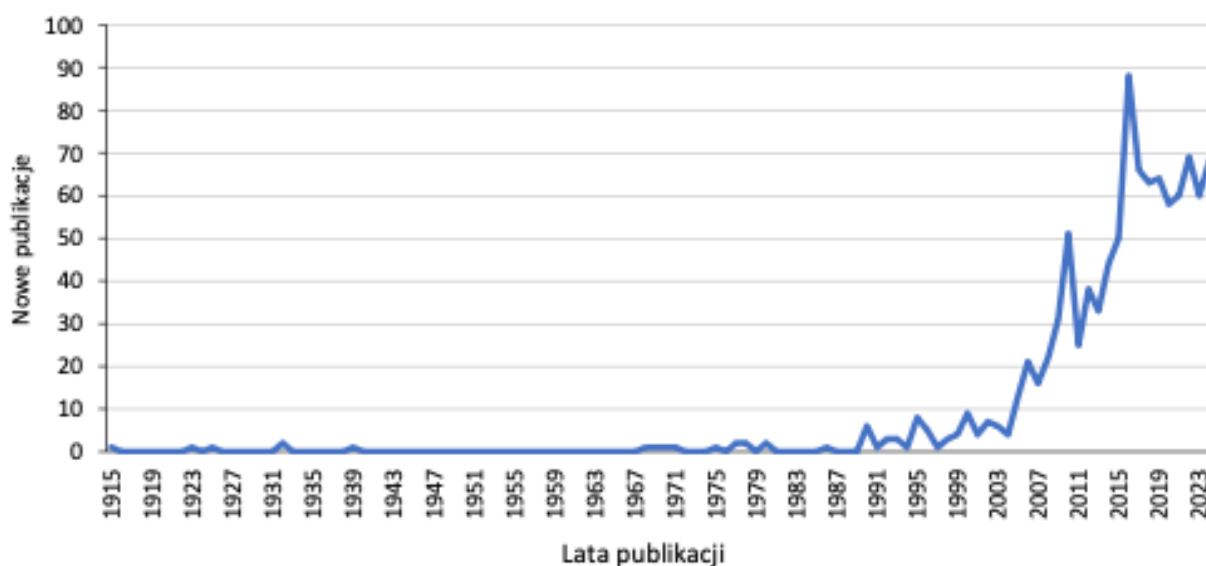
W dokumencie LaTeX: skorzystaj z argumentu `alt` komendy `includegraphics`. Tekst należy wpisać jako jego wartość, jak na przykładzie poniżej.

```
\includegraphics[alt={Tekst alternatywny}]{nazwa-obrazka}
```

Wykresy

W wielu przypadkach sens danego wykresu można przekazać bez podawania dokładnych wartości liczbowych, które się na nim znajdują. Samo powtórzenie tytułu wykresu w wielu sytuacjach nie jest wystarczające. W niektórych przypadkach dobrym pomysłem jest zastosowanie **alternatywnego przedstawienia** danych w tabeli (zob. przykład 3.). Alternatywne przedstawienie danych nie zastępuje reprezentacji graficznej, a jedynie ułatwia jej odbiór. Obie formy mogą wystąpić w pracy jednocześnie obok siebie.

Przykład 1.

Rys. 1. Liczba publikacji dotyczących bankowości spółdzielczej z bazy WoS w latach 1915-2023

Dobry tekst alternatywny: Wykres liniowy przedstawiający liczbę publikacji dotyczących bankowości spółdzielczej z bazy WoS w latach 1915–2023. Do roku 1987 notowano pojedyncze tytuły, następnie ich liczba zaczęła znacznie rosnąć po 2003 roku, osiągając szczytową wartość w latach 2015–2019.

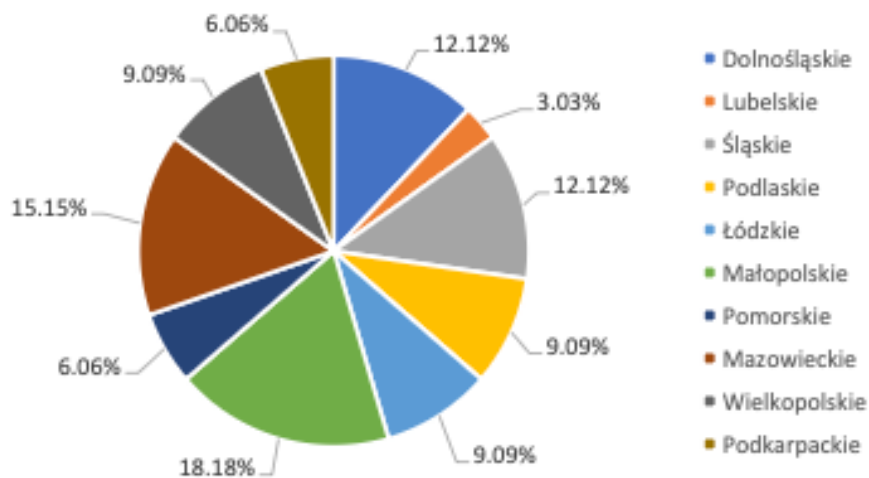
Jeśli objaśnienie, które zawarte byłoby w tekście alternatywnym, zostało umieszczone w tekście artykułu, można tekst alternatywny zastąpić odsyłaczem do tekstu głównego.

Dobry tekst alternatywny: Wykres liniowy przedstawiający liczbę publikacji dotyczących bankowości spółdzielczej z bazy WoS w latach 1915–2023. Opis wykresu znajduje się poniżej.

Pominięcie odsyłacza sprawia, że tekst alternatywny jest niewystarczający, nawet jeśli wykres jest objaśniony w tekście.

Zły tekst alternatywny: Wykres liniowy przedstawiający liczbę publikacji dotyczących bankowości spółdzielczej z bazy WoS w latach 1915–2023.

Przykład 2.

Czasami powtórzenie dokładnych danych widocznych na wykresie jest trywialne. W takim przypadku dobrą praktyką jest przepisanie ich do tekstu alternatywnego.

Dobry tekst alternatywny: Wykres kołowy przedstawiający miejsce zamieszkania respondentów. Dane widoczne na wykresie: Dolnośląskie: 12,12%, Lubelskie: 3,03%, Śląskie: 12,12%, Podlaskie: 9,09%, Łódzkie: 9,09%, Małopolskie: 18,18%, Pomorskie: 6,06%, Mazowieckie: 15,15%, Wielkopolskie: 9,09%, Podkarpackie: 6,06%.

Zły tekst alternatywny: Wykres kołowy.

[Ciąg dalszy na kolejnej stronie]

Przykład 3.

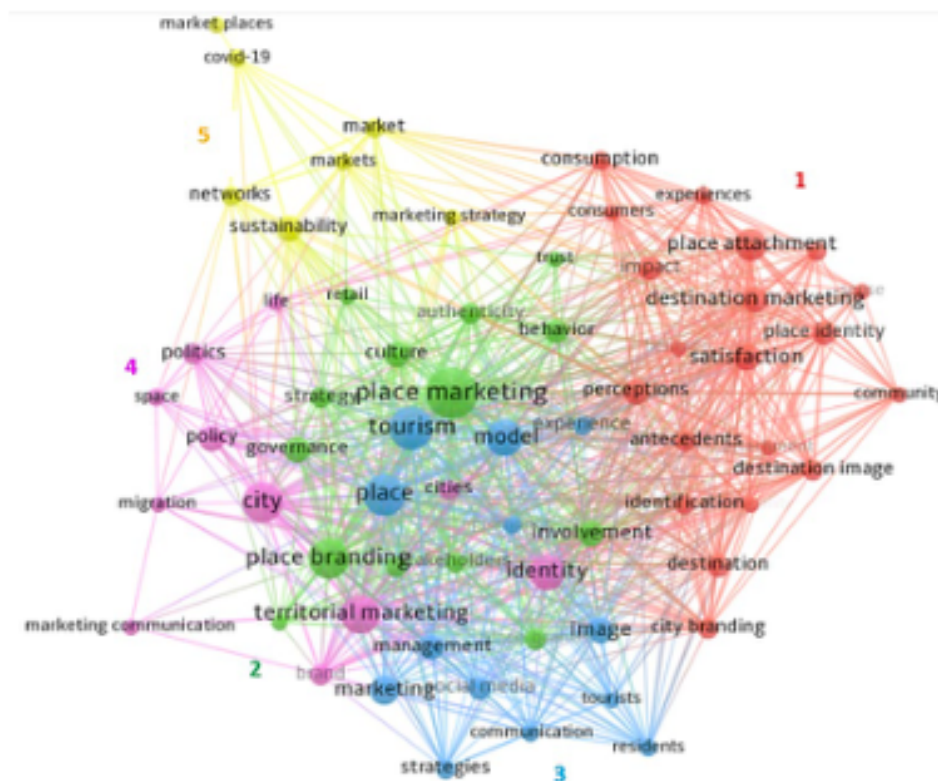

Fig. 1. Map of connections among keywords

W niektórych przypadkach oddanie zawartości wykresu w formie tekstu może być problematyczne. Można wtedy skorzystać z pomocniczej formy reprezentacji danych, np. tabeli. Taka tabela umieszczona w tekście poniżej obrazka może być pomocna dla ogółu czytelników.

Wtedy również należy pamiętać o odsyłaczu w tekście alternatywnym.

Dobry tekst alternatywny: Mapa przedstawiająca połączenia między słowami kluczowymi. Dane z ilustracji zawarte są w tabeli 1.

Table 1. Keywords associated with specific clusters

Cluster	Keywords	Cluster's name
Cluster 1	Antecedents, attachment, attitudes, city branding, community, consumers, consumption, destination, destination image, destination marketing, experiences, heritage, identification, impact, perceptions, personality, place attachment, place identity, satisfaction, sense	Shaping the image of the city based on local heritage
Cluster 2	Authenticity, behaviour, city marketing, culture, governance, innovation, involvement, place branding, place brands, place marketing, retail, stakeholders, strategy, trust	Place brand management
Cluster 3	Communication, experience, image, management, marketing, model, place, promotion, residents, social media, strategies, tourism, tourists	Destination image communication
Cluster 4	Brand, cities, city, identity, life, marketing communication, migration, policy, politics, space, territorial marketing	The impact of migration on the city's identity from a marketing perspective
Cluster 5	Covid-19, market, market places, marketing strategy, markets, networks, sustainability	Sustainable development of places in the marketing context

Zły tekst alternatywny: Fig. 1. Mapa połączeń między słowami kluczowymi

Jeśli publikacja złożona była do jednego z czasopism wydawanych przez Wydawnictwo UEW, istnieje możliwość umieszczenia danych pomocniczych na stronie czasopisma. W takim przypadku w tekście można też umieścić bezpośredni odnośnik do materiału objaśniającego ilustrację w formie linka.

Ilustracje i schematy

Opisując ilustracje osadzone w tekście, również warto skupić się przede wszystkim na **znaczeniu ilustracji w danym kontekście**. Opisywanie mało ważnych szczegółów jest częstym problemem, w szczególności podczas korzystania z narzędzi do automatycznego generowania tekstów alternatywnych (z tego powodu odradza się ich stosowanie). Autor/ka znając kontekst, ma świadomość kluczowych elementów ilustracji i roli, jaką pełni ona w tekście.

Przykład 4.

Rys. 1. Kluczowe czynniki ESG będące przedmiotem raportu niefinansowego przedsiębiorstwa

W niektórych przypadkach autorzy mogą chcieć podkreślić wizualną formę elementów widocznych na ilustracji. W zależności od roli ilustracji w tekście może to pomóc w zrozumieniu jej przekazu, jednak w takich sytuacjach również nie powinno się zapominać o skupieniu się na opisywaniu kluczowych elementów.

Dobry tekst alternatywny: Ilustracja przedstawiająca trzy kluczowe czynniki ESG: Strategię środowiskową (Skupia się na wdrażaniu polityk mających na celu ochronę środowiska i łagodzenie zmian klimatycznych), Odpowiedzialność społeczną (Podkreśla znaczenie relacji z pracownikami, dostawcami i społecznościami oraz przestrzeganie zasad BHP), Ład korporacyjny (Koncentruje się na przestrzeganiu obowiązków informacyjnych i zapewnieniu sprawiedliwego traktowania wszystkich akcjonariuszy). Opis każdego z czynników umieszczony jest na stylizowanej antycznej kolumnie.

Zły tekst alternatywny: Ilustracja przedstawiająca trzy kluczowe czynniki ESG w formie niebieskiej, żółtej i turkusowej antycznej kolumny.

Przykład 5.

Schematy blokowe, przedstawiające algorytm lub procedurę, mogą zostać opisane w punktach, z zachowaniem struktury drzewa decyzyjnego i logiczną kolejnością kroków.

Dobry tekst alternatywny: Schemat blokowy przedstawiający procedurę rozwiązania problemu niedziałającej lampy.

- I. Problem: Lampa nie działa. Pytanie: Czy lampa jest podpięta do prądu?
 - A. Jeśli nie, decyzja: Podłącz ją.
 - B. Jeśli tak, pytanie: Czy żarówka jest spalona?
 1. Jeśli tak, decyzja: Zmień żarówkę.
 2. Jeśli nie, decyzja: Kup nową lampę.

Zły tekst alternatywny: Schemat blokowy przedstawiający procedurę wymiany żarówki.

Jeśli schemat jest bardzo duży, warto dodać alternatywną reprezentację pomocniczą zawartych w nim danych, jeśli to możliwe.

Mapy i zdjęcia

W przypadku map i zdjęć obowiązują wszystkie rekomendacje wymienione w poprzednich kategoriach (odniesienie do kontekstu, przekazanie znaczenia, reprezentacja alternatywna przy dużych danych). Dodatkowo w przypadku map można również zgrupować dane zgodnie z legendą i wykluczyć dane uznane za mniej istotne.

[Ciąg dalszy na kolejnej stronie]

Przykład 6.

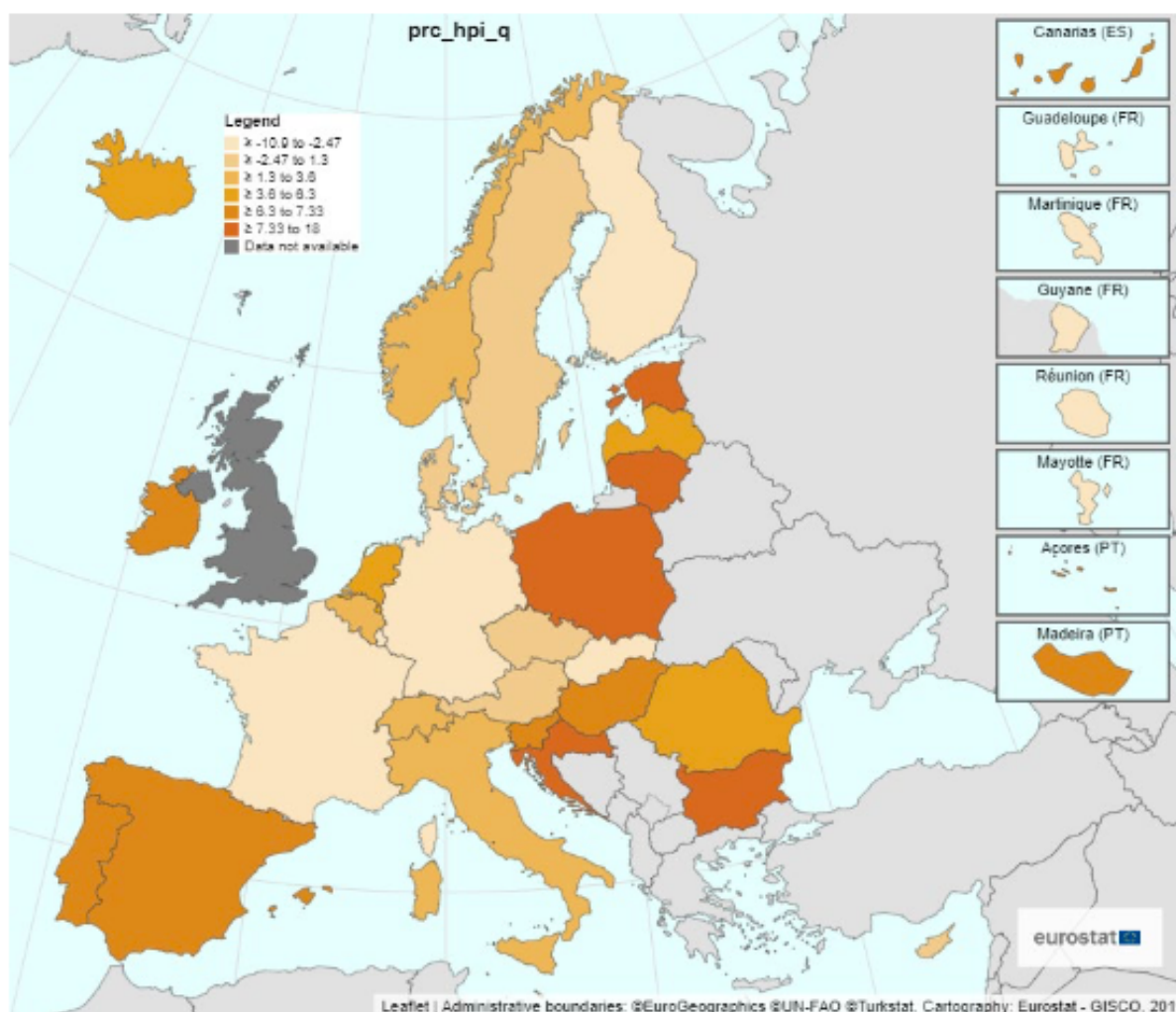

Fig. 1. Housing price growth in Poland compared to EU countries in Q1 2024 (year 2015 = 100)

Dobry tekst alternatywny: Mapa Europy przedstawiająca wzrost cen nieruchomości w pierwszym kwartale 2024 roku w porównaniu z 2015 rokiem. Dane: Polska, Litwa, Estonia, Chorwacja, Bułgaria – $\geq 7,33$ do 18 pp., Irlandia, Portugalia, Hiszpania, Węgry, Słowenia – $\geq 6,3$ do 7,33 pp.

Ocena tego, które dane widoczne na mapie mogą być pominięte, podejmowana jest przez autora na podstawie kontekstu. Jeśli na mapie jest bardzo dużo kluczowych danych, warto przedstawić je również za pomocą tabeli.

Zdjęcie widoczne w przykładzie 7. pojawiło się w pracy dotyczącej innowacyjnych metod wykorzystania mięsa karpia w produktach spożywczych jako materiał towarzyszący opisowi produktu przygotowanego przez Katedrę Technologii Rybnej, Roślinnej i Gastronomicznej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

W takim przypadku najważniejszymi elementami fotografii mogą być cechy identyfikujące produkt jako wyrób stworzony przez pracowników i studentów ZUT.

Przykład 7.

Fot. 4.5. Paprykarz uniwersytecki wytworzony w Katedrze Technologii Rybnej, Roślinnej i Gastronomicznej
Photo 4.5. Paprykarz Uniwersytecki produced in the Department of Fish, Plant and Gastronomy Technology

Dobry tekst alternatywny: Kilkanaście słoików z paprykarzem ustawionych jeden na drugim. Na etykiecie każdego z nich widnieje napis „Paprykarz Uniwersytecki”, a także logotypy Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie oraz Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa. Pod nazwą produktu widoczna jest nazwa jednostki odpowiedzialnej za stworzenie produktu, Katedry Technologii Rybnej, Roślinnej i Gastronomicznej.

Zły tekst alternatywny: Słoiki z paprykarzem ustawione jeden na drugim. Słoiki mają białą etykietę i niebieskie zakrętki. Paprykarz jest w kolorze płomienistej czerwieni. Na etykiecie widać karpia i serce.

Zły tekst alternatywny: Słoiki z Paprykarzem Uniwersyteckim.